

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JEZYKA POLSKIEGO

kl. VII

WYMAGANIA

WYMAGANIA	
PODSTAWOWE	PONADPODSTAWOWE
KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE	
CZYTANIE UTWORÓW LITERACKICH	
<p>Utwory epickie.</p> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rodzaj literacki: epika określa cechy charakterystyczne dla epiki przypisuje czytany utwór do epiki rozdziela gatunki epiki <p>Utwory liryczne.</p> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rodzaj literacki: liryka określa cechy charakterystyczne dla liryki przypisuje czytany utwór do liryki rozdziela gatunki liryki: fraszka wskazuje cechy gatunkowe fraszki rozdziela gatunki epiki: tren wskazuje cechy gatunkowe trenu <p>Utwory dramatyczne.</p> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rodzaj literacki: dramat określa cechy charakterystyczne dla dramatu przypisuje czytany utwór do dramatu rozdziela gatunki dramatu: komedia wskazuje cechy gatunkowe komedii wskazuje elementy dramatu (rodzaj): akt wskazuje elementy dramatu (rodzaj): scena wskazuje elementy dramatu (rodzaj): tekst główny wskazuje elementy dramatu (rodzaj): didaskalia wskazuje elementy dramatu (rodzaj): monolog	<p>Utwory epickie.</p> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa i wyjaśnia cechy charakterystyczne dla epiki rozdziela gatunki epiki i podaje ich cechy <p>Utwory liryczne.</p> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozdziela gatunki liryki: fraszka wymienia cechy gatunkowe fraszki rozdziela gatunki epiki: tren wymienia cechy gatunkowe trenu <p>Utwory dramatyczne.</p> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozdziela gatunki dramatu: komedia wymienia cechy gatunkowe komedii wymienia i wskazuje elementy dramatu (rodzaj): scena wymienia i wskazuje elementy dramatu (rodzaj): tekst główny wymienia i wskazuje elementy dramatu (rodzaj): didaskalia

<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy dramatu (rodzaj): dialog <p>Utwory synkretyczne.</p> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia balladę • rozróżnia fraszkę • wskazuje cechy gatunkowe ballady • wskazuje cechy gatunkowe fraszki <p>Utwory literackie, w tym epickie, liryczne, dramatyczne i inne.</p> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w tekście literackim: neologizm • rozpoznaje rodzaje komizmu w tekstach • zna pojęcie ironii • określa w podanych tekstach problematykę egzystencjalną • poddaje refleksji problematykę egzystencjalną • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi • dokonuje hierarchizacji wartości uniwersalnych • recytuje utwór literacki 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i wskazuje elementy dramatu (rodzaj): monolog • wymienia i wskazuje elementy dramatu (rodzaj): dialog <p>Utwory synkretyczne.</p> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia balladę i wymienia jej cechy gatunkowe • rozróżnia fraszkę i wymienia jej cechy gatunkowe • wskazuje cechy gatunkowe ballady • wskazuje cechy gatunkowe fraszki <p>Utwory literackie, w tym epickie, liryczne, dramatyczne i inne.</p> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa funkcję neologizmu • określa funkcję symbolu • określa funkcję alegorii • zna pojęcie komizmu • rozpoznaje rodzaje komizmu w tekstach • określa funkcje komizmu w tekście • zna pojęcie ironii • rozpoznaje ironię w tekstach • określa funkcję ironii w tekstach • określa w podanych tekstach problematykę egzystencjalną • poddaje refleksji problematykę egzystencjalną • określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi • dokonuje hierarchizacji wartości uniwersalnych • wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny • recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem
ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY	
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście potrzebne informacje • cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego • cytuje odpowiednie fragmenty tekstu popularnonaukowego • cytuje odpowiednie fragmenty tekstu naukowego • porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie • interpretuje dzieła sztuki: obraz • interpretuje dzieła sztuki: rzeźba • interpretuje dzieła sztuki: fotografia • dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową • dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą popularnonaukową • dostrzega różnice między literaturą piękną a publicystyką • rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad • rozpoznaje gatunki dziennikarskie: artykuł • znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście potrzebne informacje • cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego • cytuje odpowiednie fragmenty tekstu popularnonaukowego • cytuje odpowiednie fragmenty tekstu naukowego • porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie • interpretuje dzieła sztuki: obraz • interpretuje dzieła sztuki: rzeźba • interpretuje dzieła sztuki: fotografia • dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową • dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą popularnonaukową • dostrzega różnice między literaturą piękną a publicystyką • określa funkcje literatury pięknej • określa funkcje literatury naukowej • określa funkcje literatury popularnonaukowej • określa funkcje publicystyki • rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad • rozpoznaje gatunki dziennikarskie: artykuł • określa podstawowe cechy wywiadu • określa podstawowe cechy artykułu • określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury • znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

GRAMATYKA JĘZYKA POLSKIEGO

<p>Fonetyka. Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie rozbieżność między mową a pismem • rozumie zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu <p>Słowotwórstwo. Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny • rozpoznaje podstawę słowotwórczą • rozpoznaje rodzinę wyrazów • łączy wyrazy pokrewne • wskazuje rdzeń • rozpoznaje wyrazy złożone <p>Składnia. Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie mowę zależną i niezależną • przekształca mowę zależną na niezależną • przekształca mowę niezależną na zależną 	<p>Fonetyka. Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie i wyjaśnia rozbieżność między mową a pismem • rozumie i wyjaśnia zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu • stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu <p>Słowotwórstwo. Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej • w wyrazie pochodnym wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym • wskazuje rdzeń i określa jego funkcję • zna zasady tworzenia wyrazów złożonych <p>Składnia. Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie i wyjaśnia mowę zależną i niezależną • przekształca mowę zależną na niezależną • przekształca mowę niezależną na zależną
---	--

ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA

<p>Stylistyka. Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzega zróżnicowanie słownictwa (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy) • rozpoznaje wyrazy rodzime • rozpoznaje wyrazy zapożyczone • rozpoznaje skróty i skrótowce • rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe • używa poprawnych form gramatycznych imion 	<p>Stylistyka. Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy) • rozpoznaje wyrazy rodzime • rozpoznaje wyrazy zapożyczone • określa funkcję skrótów i skrótowców w tekście
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • używa poprawnych form gramatycznych nazwisk • używa poprawnych form gramatycznych imion • używa poprawnych form gramatycznych nazw mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe • zna sposoby wzbogacania słownictwa • rozumie znaczenie homonimów • wyróżnia środowiskowe i regionalne odmiany języka
KOMUNIKACJA JĘZYKOWA I KULTURA JĘZYKA	
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie, na czym polega grzeczność językowa • stosuje się do zasad grzeczności językowej w swoich wypowiedziach • rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową • stosuje się do normy językowej wzorcowej i użytkowej • rozumie, na czym polega błąd językowy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie i wyjaśnia, na czym polega grzeczność językowa • rozumie i wyjaśnia, na czym polega błąd językowy
ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA	
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych • wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych • wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych • wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni spółgłosek twardych i miękkich • wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne • zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych • zna zasady pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy
TWORZENIE WYPOWIEDZI	
ELEMENTY RETORYKI	
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych)

<ul style="list-style-type: none"> • rozumie oddziaływanie środków retorycznych na odbiorcę • gromadzi materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi • porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi • redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi • tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią kompozycję dla danej formy gatunkowej • tworzy wypowiedź, stosując zasady spójności językowej między akapitami • rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych • wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych • wykorzystuje znajomość zasad tworzenia argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych • odróżnia przykład od argumentu • przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego • zgadza się z cudzymi poglądami lub z nimi polemizuje, rzeczowo uzasadniając własne zdanie • rozpoznaje i rozróżnia środki perswazji w tekstach reklamowych • rozpoznaje i rozróżnia środki manipulacji w tekstach reklamowych 	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego • określa funkcję środków perswazji w tekstach reklamowych • określa funkcję środków manipulacji w tekstach reklamowych • przeciwstawia manipulacji językowej zasady etyki wypowiedzi
---	---

MÓWIENIE I PISANIE

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka, przemówienie, recenzja, wywiad, • formułuje pytania do tekstu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca • wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym streszcza • wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym rozbudowuje • wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym parafrazuje
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> dokonyuje interpretacji głosowej czytanych tekstów dokonyuje interpretacji głosowej wygłaszanych tekstów
SAMOKSZTAŁCENIE	
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji rozwija nawyki systematycznego uczenia się rozwija umiejętność krytycznego myślenia rozwija umiejętność formułowania opinii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie uczestniczy w projektach edukacyjnych (np. tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw, realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych) pogłębia swoją wiedzę przedmiotową uczestniczy w wykładach publicznych uczestniczy w konkursach itp. rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy

kl. VIII

WYMAGANIA	
PODSTAWOWE	PONADPODSTAWOWE
KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE	
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat, posługuje się terminami: pamiętnik, tren, epepeja, potrafi wymienić ich najważniejsze cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich, rozdziela gatunki liryki: sonet wskazuje cechy gatunkowe sonetu rozdziela epepeję wskazuje cechy gatunkowe epepei posługuje się terminami: akt, scena, didaskalia, monolog, dialog, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> bezbłędnie rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat, określa wszystkie cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i klasyfikuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju, świadomie posługuje się terminami: pamiętnik, tren, epepeja; rozdziela gatunki liryki: sonet wymienia cechy gatunkowe sonetu rozdziela epepeję i wymienia jej cechy gatunkowe wskazuje cechy gatunkowe epepei

<ul style="list-style-type: none"> • zazwyczaj rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, inwokację i stara się poprawnie określa ich funkcje, • zna pojęcie ironii i rozpoznaje ją w tekście oraz określa jej podstawowe funkcje, • określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich • w swoich poprawnych językowo i komunikatywnych wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich. 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wymienić ich cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich, • rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, inwokację i poprawnie określa ich funkcje, • zna pojęcie ironii; rozpoznaje ją w tekście oraz określa jej funkcje, • właściwie wskazuje w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje jąrefleksji, • samodzielnie określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich, • w swoich poprawnych językowo i komunikatywnych wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich, by odwołać się do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowym, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji.
--	---

ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zazwyczaj wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego, • stara się porządkować informacje w zależności od ich funkcji w przekazie, • w większości samodzielnie interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafikę, rzeźbę, fotografię), • wskazuje różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i poprawnie wskazuje główne funkcje tych rodzajów piśmiennictwa, • w większości przykładów rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, artykuł, felieton i właściwie określa ich podstawowe cechy. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego, • poprawnie porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie, • samodzielnie i twórczo interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafikę, rzeźbę, fotografię), • dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i poprawnie określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa, • rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, felieton, artykuł i właściwie określa ich podstawowe cechy, • samodzielnie znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych.
---	---

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Gramatyka

Uczeń:

- poprawnie wykonuje zadania o średniej skali trudności dotyczące wiadomości i umiejętności z gramatyki opisowej wprowadzonych w klasach programowo niższych (IV-VII);
- rozpoznaje imiesłowy
- tworzy imiesłowy
- tworzy wykresy wypowiedzeń wielokrotnie złożonych,
- poprawnie stosuje imiesłowy równoważnik zdania
- przekształca imiesłowy równoważnik zdania na zdanie złożone
- przekształca zdanie złożone na imiesłowy równoważnik zdania
- rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone
- właściwie stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguł akcentowania w języku polskim.

Zróznicowanie języka

Uczeń:

- zazwyczaj dostrzega zróznicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy, gwara),
- stosuje sposoby wzbogacania słownictwa,
- wskazuje w tekście homonimy i wyrazy wieloznaczne (w większości przykładów).

Komunikacja językowa i kultura języka

Uczeń:

Gramatyka

Uczeń:

- w większości bezbłędnie wykonuje zadania o dużej skali trudności dotyczące wiadomości i umiejętności z gramatyki opisowej wprowadzonych w klasach programowo niższych (IV-VII);
- rozpoznaje imiesłowy
- rozumie i zna zasady tworzenia imiesłowów
- rozumie zasady odmiany imiesłowów
- zna zasady interpunkcji dot. imiesłowów
- sporządza wykresy rozbudowanych zdań wielokrotnie złożonych,
- rozumie funkcję imiesłowowego równoważnika zdania
- rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone
- rozumie i właściwie stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu.

Zróznicowanie języka

Uczeń:

- dostrzega zróznicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy),
- wyjaśnia różnice pomiędzy treścią a zakresem wyrazu; różnicuje wyrazy ze względu na ich treść i zakres,
- stosuje sposoby wzbogacania słownictwa,
- rozumie znaczenie homonimów i wyrazów wieloznacznych; potrafi wskazać różnice pomiędzy nimi.

Komunikacja językowa i kultura języka

Uczeń:

<ul style="list-style-type: none"> rozumie, na czym polega grzeczność językowa i zawsze stosuje ją w wypowiedziach. 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie, na czym polega grzeczność językowa i zawsze stosuje ją w wypowiedziach, swobodnie wykorzystuje znane normy językowe odpowiednie dla wypowiedzi publicznych.
ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA	
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> bezbłędnie wykonuje zadania o średniej skali trudności dotyczące wiadomości oraz umiejętności z ortografii i interpunkcji wprowadzonych w klasach programowo niższych (IV-VII). 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> bezbłędnie wykonuje zadania o dużej skali trudności dotyczące wiadomości i umiejętności z ortografii i interpunkcji wprowadzonych w klasach programowo niższych (IV-VII);
ELEMENTY RETORYKI	
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> sprawnie gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia wypowiedzi, tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami, zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, w większości rozpoznaje środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych, potrafi wskazać manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> sprawnie gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi; bezbłędnie redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi, tworzy poprawną wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami, zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie, poprawnie rozpoznaje i rozróżnia środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych oraz właściwie określa ich funkcję, rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi.
MÓWIENIE I PISANIE	
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: podanie, przemówienie, życiorys, CV, list motywacyjny, recenzja stara się właściwie interpretować głosowo czytane i wygłaszane teksty. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: podanie, przemówienie, życiorys, CV, list motywacyjny, sprawozdanie z filmu i spektaklu, poprawnie formułuje pytania do tekstu, dokonuje właściwej interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów.
SAMOKSZTAŁCENIE	
Uczeń:	Uczeń:

<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich, • samodzielnie i z pomocą nauczyciela rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania, • uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie, • rozwija umiejętność formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii.	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich, • samodzielnie i z pomocą nauczyciela rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania, • uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie, • rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii.
--	---